

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทาง
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านห้วยเขย่ง ต.ห้วยยางโทน อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี
The study of participation of community contributed to the success
of community development guided by the philosophy of sufficiency
economy at Banhuakhaojeen, tambon Hoyyangtone, Paktor district,
Ratchaburi province

สุธาวิ กลิ่นอุบล

Sootawee Klinubon

หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

Master Program in Education, Department of Development Education, Silpakorn University

Email: tonethalo@gmail.com โทร. 084-3940995

Received 13/12/2562

Revised 24/11/2563

Accepted 03/12/2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อม วิธีการวิจัยเป็นแบบผสมผสานวิธีด้วยการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 108 หลังคาเรือน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 9 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านห้วยเขย่ง ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อม พบว่าประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพในชุมชนและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน ขณะที่ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาชุมชน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purposes of the research were to study the participation of community contributed to the success of community development adopted by the philosophy of sufficiency economy and to compare the participation of community with the success of community development followed by the philosophy of sufficiency economy classified by personal and environment factors. The research method is a combination of both quantitative and qualitative data collection with 108 households

as a sample group. The research instruments are questionnaires and in-depth interview about the participation of community with the success of community development adopted the philosophy of sufficiency economy. Nine people were selected to provide main data. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test, and content analysis. It was founded that participation of community contributed to the success of community development followed by the philosophy of sufficiency economy at Banhuakhaojeen, Tambon Hoyyangtone, Paktor District, Ratchburi Province, were high in all levels. The order of ranking from the highest to the lowest level: the participation in decision making was at the first ranks followed by participation in receiving benefits, and the participation in evaluation participation in work. The results of the comparison the participation of community to the success of community development classified by personal and environmental factors were shown that people in different sex, educational background, income, status, and their participation in various community groups could bring about the success to the community. Whereas people in different ages, occupations, duration of staying resulted in the success of the community development differently with statistical significance at the level of .05.

Keywords: participation of community, community development, philosophy of sufficiency economy

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ ด้าน มารวมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนา และต้องเริ่มจากส่วนที่เล็กที่สุด นั่นก็คือ การพัฒนาคนในชุมชนให้มีความร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พร้อมทั้งจะรับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์และท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจระบบทุนนิยม และสังคมของโลกในยุคปัจจุบัน

การพัฒนาประเทศตามกรอบนโยบายของรัฐบาลไทย นับตั้งแต่มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์ เงื่อนไข ทั้งกระบวนการทัศน์ แนวคิดการพัฒนา เป้าหมายและวิธีการดำเนินการ ลักษณะและรูปแบบ ตลอดจนวิธีการและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

จุดเปลี่ยนที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือ ในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2544 การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาประเทศ จากการเน้นเป้าหมายเพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ มาเป็นการยึดคนเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา เน้นการพัฒนาคนแบบองค์รวมที่สมดุลในทุกมิติ ทั้งกาย ใจ สติปัญญา และมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติโดยยึดหลักการบริหารจัดการในพื้นที่อย่างมีส่วนร่วมตามภารกิจแต่ละภาคส่วน

การพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อวางรากฐานของประเทศในระยะยาวให้มุ่งต่อยอดผลสัมฤทธิ์ของแผนที่สอดคล้องเชื่อมโยงและรองรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องกันไปตลอด 20 ปี ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 - 11 และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิต

บนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม

ดังนั้น กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จึงได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาส่งเสริมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข มีการขยายผลการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนโดยให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ขับเคลื่อนกระบวนการส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้านด้วยการสร้างความรู้ ความสามารถของผู้นำชุมชนในการขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้าน สร้างความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ชุมชน พัฒนาทักษะการดำรงชีวิตและขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนตามบริบทของชุมชนนั้น ๆ

ชุมชนบ้านห้วยเขย่ง ตำบลห้วยยาง โทณ อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี เป็นชุมชนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงและได้รับการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ การเมือง ได้มีการพัฒนาชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง เป็นชุมชนพัฒนาตัวอย่างแบบก้าวหน้า มีอัตลักษณ์ของชุมชนคือความเป็นไทยทรงดำ ได้เปิดประตูโลกกว้างทางวัฒนธรรมด้วยสโลแกนที่ว่า “5 ไทยทรงดำ เลิศล้ำผ้าทอ ไฉไลหนอรำแคน ดินแดนความพอเพียง” ได้รับรางวัลการพัฒนาหมู่บ้านต่าง ๆ มากมาย เช่น รางวัลชนะเลิศการประกวดส้มตำลีลา การทำพุ่มมาลาจากผ้าไหมแห่งเดียวในประเทศไทย รางวัลที่ 2 การประกวดหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองในปี 2527 รางวัลชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองในปี 2528 กลุ่มพัฒนาได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ เพื่อแสดงถึงหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง โล่รางวัลประกาศเกียรติคุณ “เราไม่ถอยอีกแล้ว” จัดทำเสื้อหม้อห้อมคนสร้างชาติ จัดทำบรรจุภัณฑ์ที่มีชื่อ “รำแคน” ผ้าทอไทยทรงดำของผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังมีกลุ่ม/องค์กรในชุมชนถึง 9 กลุ่ม ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาสตรี อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน กองทุนหมู่บ้านห้วยเขย่ง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยเขย่ง กลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไทยทรงดำบ้านห้วยเขย่ง กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มเกษตร กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์และกลุ่มกองทุนแม่ของแผ่นดิน

นอกจากนี้ชุมชนบ้านห้วยเขย่งยังได้รับการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขต้นแบบ เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการในชุมชนกันเอง คนในชุมชนได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างจริงจังและเห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน และมีศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง 5 ฐานการเรียนรู้ ดังนี้ 1) คุ่ม 5 ไก่กับอาหารพื้นถิ่น 2) คุ่มจักสานกับการสืบสานภูมิปัญญา 3) คุ่มก่อร่างสร้างไผ่ทอผ้า 4) คุ่มเส้นใยถักทอก่อสร้างทางผืนสัมพันธ์วัฒนธรรมอันดีงาม 5) คุ่มครัวเรือนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

ต่อมาในปี 2554 ชุมชนบ้านห้วยเขย่งได้ประกาศเป็นหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว และได้เปิดศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ อันเป็นศูนย์รวมไทยทรงดำของชุมชนบ้านห้วยเขย่ง ที่ชุมชนมีส่วนร่วมและมีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาว่า ประชาชนในชุมชนบ้านห้วยเขย่ง ตำบลห้วยยาง โทณ อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) โดยภาพรวมและในแต่ละด้านเป็นอย่างไรบ้าง ผู้นำชุมชน ผู้บริหารชุมชน และพัฒนากร ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไรบ้าง อีกทั้งมีผลจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชนทำให้เกิดผลการพัฒนาชุมชนในด้านใดบ้าง และมีปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะใดเพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความ “อยู่เย็น เป็นสุข” ของประชาชนในชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของชุมชนจึงมีส่วนสำคัญเกี่ยวข้องหรือพัฒนาการดำเนินงานและขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในสังคมร่วมกัน เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม จึงเป็นการให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทหลักในการพัฒนาเพื่อความสำเร็จของชุมชนและตอบสนองต่อประโยชน์ของชุมชนโดยรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอกุดรัง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอกุดรัง จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อม

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ต.ห้วยยางโพน อ.กุดรัง จ.นครราชสีมา อยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหัวเขาเงิน ต.ห้วยยางโพน อ.กุดรัง จ.นครราชสีมา ต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยศึกษาตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) ประกอบด้วยกรอบแนวคิดพื้นฐานการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านหัวเขาเงิน หมู่ 1 ตำบลห้วยยางโพน อำเภอกุดรัง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 152 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่าง (sample) ที่ใช้ในการวิจัยเป็นครัวเรือนชุมชนบ้านหัวเขาเงินเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) กำหนดความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 108 ครัวเรือน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

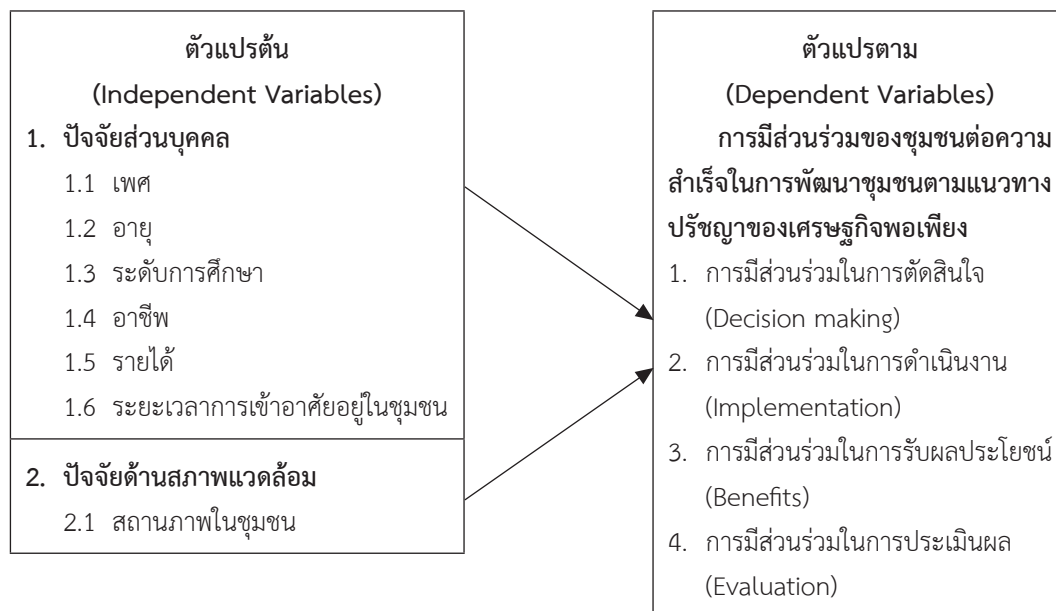
ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาการเข้าอาศัยอยู่ในชุมชน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สถานภาพในชุมชน และการเข้าร่วมกลุ่มในชุมชน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอกุดรัง จังหวัดนครราชสีมา มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอกุดรัง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แนวคิดของ Cohen and Uphoff โดยผู้วิจัยกำหนดกรอบในการวิจัย ดังนี้

2. วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป โดยเป็นปัจจัยด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ คือ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ 5) รายได้ และ 6) ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป โดยเป็นปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ 1) สถานภาพในชุมชน และ 2) การเข้าร่วมกลุ่มในชุมชน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของไลเคิร์ต (Likert Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด (Open ended Question) ให้เลือกตอบแบบเสรี

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม สร้างแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในชุมชน บ้านหัวเขาเงิน ตามตัวแปรที่ศึกษา

2. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ จากหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เป็นผู้ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา

3. นิยามปฏิบัติการของการสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหัวเขาเงิน จัดทำแบบสอบถามรายข้อต่าง ๆ

4. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลผล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างในแบบสอบถามและขอบเขตเนื้อหาในพฤติกรรมบ่งชี้ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามพฤติกรรมบ่งชี้ แล้วเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ พร้อมให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ตรวจสอบด้านเนื้อหา ด้านภาษา รวมทั้งครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา และนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านห้วยเขย่ง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม 0.91

7. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโทน เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ชุมชนบ้านบ้านห้วยเขย่ง หมู่ 1 ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกระจายกลุ่มตัวอย่างสุ่มเลือกจากประชากรที่เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือผู้แทนครัวเรือนในชุมชนบ้านห้วยเขย่ง ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการเก็บ แบบสอบถามคืนจากผู้กรอกแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ด้วยตัวเอง

3. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามในการวิจัยแล้ว ได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ โดยมีการใช้สถิติในวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบ้านห้วยเขย่ง ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี 4 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.2 สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานในการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนบ้านห้วยเขย่ง ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อม สถิติที่ใช้ คือการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีที่มีตัวแปร 2 ตัวเลือก และการทดสอบค่า (F-Test) ใน กรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ 3 ตัวเลือกขึ้นไป ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Aariance: One Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เกณฑ์การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (mean = $\bar{X}$) และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation = S.D.)

1.3 ในส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดที่แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยทำการรวบรวมจากแบบสอบถามแล้วจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Techniques)

3. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ต.ห้วยยางโทน อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้

1. จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.82) เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านที่ชุมชนมีส่วนร่วมสูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.84) รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.69) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.98) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.70) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อลำดับสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือตัดสินใจเลือกกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการชุมชนเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนข้อที่ต่ำสุดคือ มีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือวางแผนการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อลำดับสูงสุด คือมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ เพื่อการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนข้อที่ต่ำสุดคือมีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการพัฒนาชุมชนดำเนินกิจกรรมไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อลำดับสูงสุด คือ เห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่ชุมชนได้ทำร่วมกัน รองลงมาคือ รู้สึกภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านเองและชุมชน ส่วนข้อที่ต่ำสุดคือ เห็นว่าการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อลำดับสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามาติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวางแผนเพื่อพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนข้อที่ต่ำสุดคือ มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อม สามารถสรุปได้ ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ดังนี้

ปัจจัยด้านเพศ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของเพศชายและหญิงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และ 4.20 ตามลำดับ เมื่อคำนวณค่าสถิติทดสอบทีพบว่ามีการทดสอบเท่ากับ 1.007 ($df = 104.743$, $Sig = .316$) จึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของเพศชายและหญิงไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยด้านอายุ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มอายุ 41-60 ปี มีความแตกต่างจากกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยกลุ่มอายุ 41-60 ปี มีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านระดับการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 เมื่อคำนวณค่าสถิติทดสอบทีพบว่ามีการทดสอบเท่ากับ .003 ($df = 116$, $Sig = .998$) จึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรี ไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยด้านอาชีพ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มอาชีพเกษตรกรมีความแตกต่างจากกลุ่มอาชีพรับจ้าง โดยกลุ่มอาชีพเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านรายได้ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท และ 15,000 - 20,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และ 4.25 ตามลำดับ เมื่อคำนวณค่าสถิติทดสอบทีพบว่ามีการทดสอบเท่ากับ -0.268 ($df = 17.398$, $Sig = .792$) จึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท และ 15,000 - 20,000 บาท ไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยด้านระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของตัวอย่างที่มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 และ 4.21 ตามลำดับ เมื่อคำนวณค่าสถิติทดสอบทีพบว่ามีการทดสอบเท่ากับ 3.386 ($df = 84.677$, $Sig = .001$) จึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของตัวอย่างที่มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความแตกต่างกัน โดยตัวอย่างที่มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาจีน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี จำแนกตามปัจจัยสิ่งแวดล้อมดังนี้

ปัจจัยด้านสถานภาพในชุมชน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของตัวอย่างที่มีสถานภาพในชุมชนเป็นผู้นำชุมชนและเป็นลูกบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และ 4.24 ตามลำดับ เมื่อคำนวณค่าสถิติทดสอบทีพบว่ามีการทดสอบเท่ากับ 0.064 ($df = 106$, $Sig = .949$) จึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของตัวอย่างที่มีสถานภาพในชุมชนเป็นผู้นำชุมชนและเป็นลูกบ้าน ไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยด้านการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของตัวอย่างที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน 1 กลุ่ม และเข้าร่วม 2 กลุ่มขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และ 4.27 ตามลำดับ เมื่อคำนวณค่าสถิติทดสอบทีพบว่ามีการทดสอบเท่ากับ -1.017 ($df = 106$, $Sig = .311$) จึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของตัวอย่างที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน 1 กลุ่ม และเข้าร่วม 2 กลุ่มขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน

4. สรุปและอภิปรายผล

1. การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านห้วยเขย่ง ตำบลห้วยยางโพน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดราชบุรี

กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านห้วยเขย่ง ตำบลห้วยยางโพน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จ มีการจัดการชุมชนที่ดี มีผู้นำที่เข้มแข็งในการบริหารชุมชน มีศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ เป็นศูนย์กลางของชุมชนในการประชุมประจำเดือน ต้อนรับคณะศึกษาดูงานและยังเป็นสถานที่สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน นอกจากนี้คนในชุมชนยังได้ดำเนินชีวิตตามแนวทางของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เรื่องความพอเพียง จนทำให้ชุมชนได้รับรางวัลหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง คนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสนใจและต้องการนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นแบบหรือวิถีในการดำเนินชีวิต จึงมีความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือร่วมในการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และคนในชุมชนอาจมองเห็นประโยชน์และเห็นว่าการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นประโยชน์และสามารถปฏิบัติได้อย่างยั่งยืน และยังมีส่วนราชการเข้ามาส่งเสริมและให้ความรู้ ยิ่งทำให้คนในชุมชนเกิดความสนใจ จึงทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ ทองบพิตร (2559) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครพนม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนวล แดงภู และคณะ (2561) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันตา อำเภอมะนัง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันตา อำเภอมะนัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านห้วยเขย่ง ตำบลห้วยยางโพน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยด้านเพศที่ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านห้วยเขย่ง ตำบลห้วยยางโพน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าจะเพศชายหรือเพศหญิง ต่างก็มีความสนใจให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน โดยบางกิจกรรมเพศหญิงจะมีความถนัดและชำนาญ และบางกิจกรรมเพศชายก็มีความถนัดมากกว่า จึงทำให้ชุมชนประสบความสำเร็จสอดคล้องกับงานวิจัย อนุชิต โมพันดุง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยด้านอายุที่ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนที่มีอายุน้อยอาจจะยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ยังมองไม่ออกว่าการมีส่วนร่วมสำคัญเพียงใด ซึ่งต่างจากประชาชนที่มีอายุมากกว่า ที่มีประสบการณ์ในหลาย ๆ ด้าน มองภาพได้กว้างกว่า เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการมีส่วนร่วม ประชาชนที่มีอายุต่างกันจึงมีระดับการมีส่วนร่วมต่างกัน

ปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งให้เห็นว่าไม่ว่าประชาชนจะจบชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือระดับปริญญา ต่างก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ โดยอาศัยความถนัดของตนเอง เช่น จบชั้นประถมศึกษาอาจจะไม่มีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ก็อาศัยประสบการณ์ในการทำงานมาพัฒนาชุมชน ส่วนคนที่จบระดับปริญญาจะมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีต่าง ๆ ก็อาจจะค้นคว้าหาข้อมูลผ่านสื่อต่าง ๆ มาพัฒนาชุมชนหรือเผยแพร่ผลงานการพัฒนาชุมชนให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายออกไป

ปัจจัยด้านอาชีพที่ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนที่ต่างอาชีพกัน ย่อมมีมุมมองและประสบการณ์ ที่เกิดจากความเคยชินในการประกอบอาชีพของตน จึงอาจทำให้เกิดความแตกต่างเรื่องความคิดเห็น ในการมีส่วนร่วมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปัจจัยด้านรายได้ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน แสดงว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนได้เหมือน ๆ กัน โดยการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ไม่จำเป็นว่าผู้ที่มีรายได้มากกว่าจะต้องมีส่วนร่วมมากกว่า แต่การให้ความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาชุมชนเพื่อให้งานนั้นสำเร็จสำคัญมากกว่า ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของโสภิตา ศรีนุ่น (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของวลัยลักษณ์ หนูพันธ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านตบก - ตาลึง หมู่ที่ 6 ตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในหมู่บ้านต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านตบก - ตาลึง หมู่ที่ 6 ตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก ชาวบ้านส่วนใหญ่เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรปลูกฝังจิตสำนึกให้ลูกหลานรักษาความเป็นชุมชนต้นแบบเอาไว้และช่วยกันพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบในเรื่องลักษณะเดียวกันในชุมชนอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยที่เกิดขึ้น และเพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณา วางแผน กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความยั่งยืนต่อไป

5. เอกสารอ้างอิง

- วลัยลักษณ์ หนูพันธ์. 2559. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านตบก-ตาสึง หมู่ที่ 6 ตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิษณุ ทองบพิตร. 2559. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม.” ใน *วารสารราชธานีวิชาการ* 1: 2504 - 2518.
- ศรีนวล แต่งภู และคณะ. 2561. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันตา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์.” ใน *วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย* 16, 1: 255 - 266.
- โสภิตา ศรีนุ่น. 2558. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา.” สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อนุชิต โมพันดุง. (2560). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.